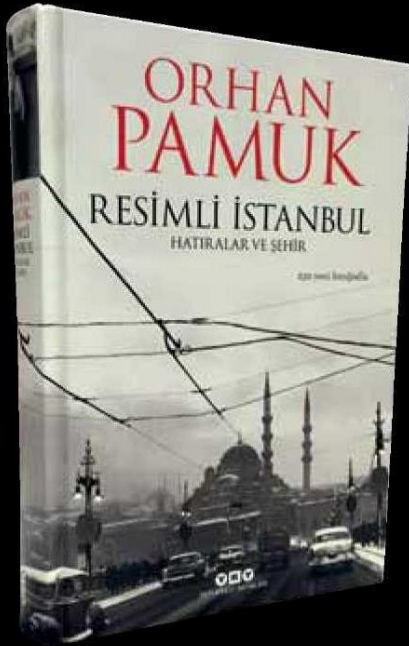

Orhan Pamuk'tan fotoğraflarla İstanbul hatıraları

Nobel Ödüllü edebiyatçımız Orhan Pamuk'un Yapı Kredi Yayınları'ndan çıkan "Resimli İstanbul – Hatıralar ve Şehir" kitabı kentin kaybolan geçmişinin izini sürüyor. Kitabın fotoğraf danışmanlarından Cengiz Kahraman "Resimli İstanbul - Hatıralar ve Şehir"i, "Yazarın zihninde canlandırdığı İstanbul görüntülerinin karşılıklarını bulma çabası ve macerası" olarak değerlendiriyor.

YAZI CENGİZ KAHRAMAN

Karaköy Rıhtımı'nda balıkçı kayıkları ve
sahilde balık ekmek satıcısı.
Henri Cartier - Bresson / Magnum Photos.

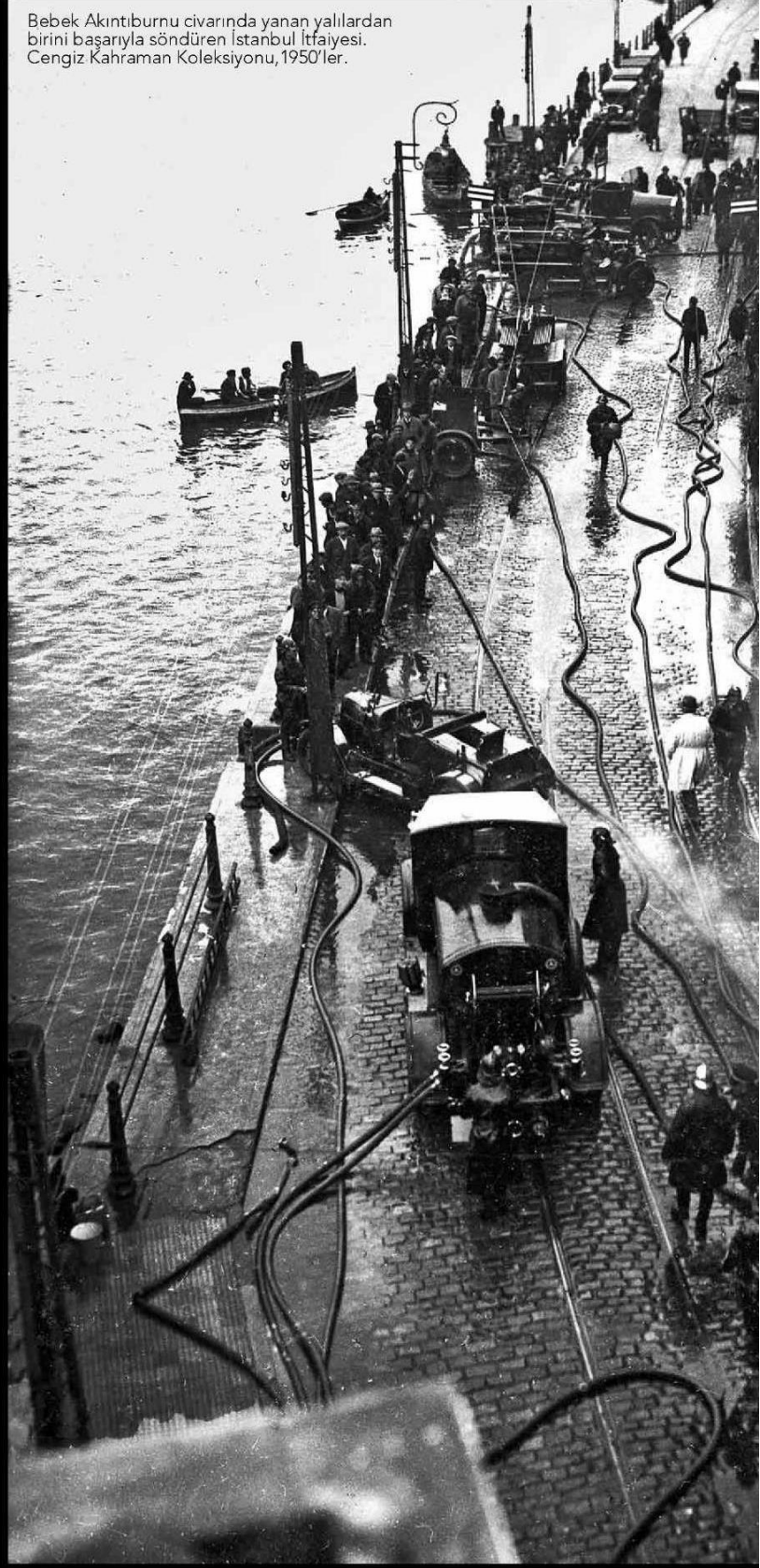
D

Dünyada İstanbul yazarı olarak da tanınan Nobel Ödüllü edebiyatçımız Orhan Pamuk, 2003 yılında yayınlanan “İstanbul - Hatıralar ve Şehir” kitabını, yeni fotoğraflarla zenginleştirerek yeniden okuyucularla buluşturdu. Yapı Kredi Yayınları’ndan Kasım ayında çıkan kitabın “Resimli İstanbul - Hatıralar ve Şehir” adlı yeni versiyonunu, yazarın zihninde canlandırdığı İstanbul görüntülerinin karşılıklarını bulma çabası ve macerası olarak değerlendirmek mümkün.

Fotoğraf tutkusu

Bu kitabın hazırlığına dâhil olma sürecim, Orhan Pamuk’u 2013 yılı yazında “Kafamda Bir Tuhaflık” kitabını yazdığı sırada Büyükkada’daki yazlığında ziyaret ettiğim sırada başladı. Beni yazlığının bahçesinde karşıladığında, incir ağaçları ve olgunlaşmış yere dökülmüş incirlerle dolu merdivenlerden yürürken sanki geçmişten kalmış bir İstanbul fotoğrafının içindeydim. Birlikte verandada oturup, ortak tutkumuz olan İstanbul, fotoğraflar, fotoğrafçılar, koleksiyon yapmak ve fotoğrafların hikâyeleri üzerine keyifli bir sohbet koyulduk. Daha sonra dizüstü bilgisayarındaki İstanbul fotoğraflarına bakıp, kitabın ruhuna uygun karelerin bir bölümünü ayırdık. Yazarın çektiği fotoğrafların dışında kişsel arşivinden de çarpıcı kareler bulunuyor.

Bebek Akıntıburnu civarında yanan yalılarından birini başarıyla söndüren İstanbul İtfaiyesi. Cengiz Kahraman Koleksiyonu, 1950’ler.

Boğaziçi'nde yalılar ve sahilde yandan çarklı vapurun dumanını seyredenler.
Abdullah Biraderler, 20. yy. başı. Yıldız Albümleri.

İSTANBUL'UN FOTOĞRAFÇILARI

Orhan Pamuk'un "İstanbul - Hatıralar ve Şehir" kitabında yer alan James Robertson, Abdullah Biraderler, Hilmi Şahenk, Selahattin Giz, Ara Güler fotoğraflarına, "Resimli İstanbul - Hatıralar ve Şehir" kitabında yeni fotoğrafçılar ve fotoğraflar eklendi. Paul Veeysseyre, Magnum fotoğrafçılarından Henri Cartier - Bresson, Ferdinando Scianna, Marc Riboud, Rene Burri, Robert Capa, Depo Photos fotoğrafçılarından Sami Pekşirin ve Güngör Özsoy'un fotoğrafları kitabın oluşturmaya çalıştığı atmosfere katkıda bulundu. Fotoğraf meraklılarının "Foto Apollon" olarak tanıdığı Aşil Samancı (Achilles Samandji) ve ortağı Eugene Dallego'nun fotoğrafları ise kitabın güzel sürprizleri arasında. Ayrıca National Geographic Arşivi, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kitaplığı - Yıldız Albümleri Arşivi, Atatürk Kitaplığı Gazete Arşivi, Masumiyet Müzesi Koleksiyonu, Yapı Kredi Tarihi Arşiv Müzesi Selahattin Giz Koleksiyonu gibi kurumsal koleksiyonların yanı sıra Ömer M. Koç Koleksiyonu ve Cengiz Kahraman Koleksiyonu'ndan alınan fotoğraflarla kitap çok zengin bir görselliğe sahip.

Haliç'te dolmuş kayıklar ve Akay İşletmesi vapurları.
Cengiz Kahraman Koleksiyonu, 20. yy. başı.

Kabataş İskelesi'nde yolcular.
Aşil Samancı - Eugene Dallegio. 1910 civarı.

Galata Köprüsü
üstünde karlı bir
kiş akşamında
taksi bulmaya
çalışanlar.
Ara Güler, 1950'ler

Yitip giden zaman

Orhan Pamuk sevdiği iki İstanbul yazarından birer alıntıyı, kitabının ruhunu özetleyen giriş cümleleri olarak kullandı: “Manzaranın güzelliği hüznünde yatar” (Ahmet Rasim) ve “Hüznü bir zevk edinenler yaşıyor burada” (Yahya Kemal Beyatlı). Bu alıntılar yazarın kitapta kurduğu dünyanın kapısını araladı: Siyah beyaz bir İstanbul'un, karlı sokakların, yangınlardan arta kalan konakların, yıkılıp yok olmuş Boğaziçi yalılarının, vapur dumanlarının, geçmişte kalan ahşap evlerin ve mahallelerin, geceyi aydınlatan titrek sokak lambalarının aydınlattığı hüznün...

Okura geçen hüznün

Yazar kitabı için zihninde canlanan görüntülerin karşılıklarını ararken, İstanbul'un kaybolan geçmişindeki hüznün de peşine düştü. Bu nedenle kitabındaki İstanbul fotoğrafları; yitip giden bir zamandan, çocukluk anılarından, sahip çıkılamamış bir geçmişten bize seslenir ve baktığımızda yetişemediğimiz, tanımlayamadığımız o güzel anların hüznünü duymamıza aracılık eder. Yazar kitabındaki fotoğrafların hikâyelerini anlattığı bölümde şöyle diyor: “Bu fotoğraf ve resimlerden okura geçecek duygunun, 1950-75 arasında İstanbul sokaklarından bana geçen duygulara yakın olacağına saflıkla inanıyorum.” Peki, yazar “Resimli İstanbul”unda paylaşmayı umduğu hissiyatı okurda da yaratıyor mu? Kitabın oluşturmaya çalıştığı atmosfer, metnin görsellikle desteklenmesi, görselliğin metinle bütünleşmesi son derece başarılı. Kitap İstanbul ve fotoğraf tutkunlarına yeni fotoğrafçılar tanıtmaya açısından da çok önemli.

W